

УДК [[78.03:061ГМТ]:78.078](477.83/.86)''1838/1914''(045)
DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2023.136.276557>

**МАЗЕПА Т. Л.,
ПИСЬМЕННА О. Б.**

Мазепа Тереса Лешеківна — доктор мистецтвознавства, доцент кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування Львівської Національної музичної академії ім. М. В. Лисенка (Львів, Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5436-6986>
teresa.mazepa@gmail.com
© Мазепа Т. Л., 2023

Письменна Оксана Богданівна — кандидат мистецтвознавства, професор кафедри теорії музики, завідувач кафедри теорії музики Львівської Національної музичної академії ім. М. В. Лисенка (Львів, Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0899-8613>
oksanapysmenna@gmail.com
© Письменна О. Б., 2023

РОЛЬ МЕЦЕНАТИВ У ДІЯЛЬНОСТІ ГАЛИЦЬКОГО МУЗИЧНОГО ТОВАРИСТВА У ЛЬВОВІ (1838–1914 РОКИ)

Галицьке музичне товариство (ГМТ) протягом понад сто років свого існування (1838–1939) було однією з найважливіших установ у галузі музичного мистецтва і поряд із музичним театром, філармонією зробило великий внесок у поширення музики серед широких соціальних верств Львова та Галичини. З самого початку своєї організації приблизно у 1810-х роках ХІХ століття Товариство стало центром, що об'єднував найкращих представників галицького суспільства, активно сприяючи розвитку музичної культури. Представники різних національних та соціальних верств (аристократи, чиновники різних рівнів, голови й чиновники органів судочинства, поліції, репрезентанти інтелігенції, духовенства, буржуазії, купці та землевласники) співпрацювали в ГМТ, будучи аніматорами музичного життя Галичини, з великою самовідданістю мистецько, інтелектуально, матеріально та організаційно підтримували Товариство, оточували його своїм покровительством (меценатством) з метою пропагування та розвитку музичного мистецтва в регіоні. Однією з найважливіших складових ГМТ були його дійсні та допомагаючі члени, їх суспільний ранг. Від кількості дійсних (активних) членів залежала передусім концертно-виконавська, просвітницька та освітня діяльність Товариства, оскільки вони становили головне мистецько-педагогічне ядро товариства. Дійсними членами були виконавці: солісти, оркестранти, хорові виконавці, переважно також педагогічний склад вищого навчального закладу ГМТ, Консерваторії. Від якісних та кількісних показників насамперед *допомагаючих*, які були найбільш репрезентативним прошарком меценатів Товариства, залежало його матеріальне благополуччя, безперебійний організаційний процес діяльності, відповідне зовнішнє представництво і навіть суспільний статус.

Ключові слова: Галицьке музичне товариство, музичне товариство, музична культура, діючі члени, допоміжні члени, меценат.

Вступ. Галицьке музичне товариство (ГМТ) від моменту свого утворення у 1838 році, за понад сто років існування (до 1939) відіграло надзвичайно важливу, піонерську роль у розвитку музичної культури Львова та Галичини. Реалізуючи окреслені функції, ГМТ вплинуло на розквіт аматорського і професійного музикування у різних соціальних та національних середовищах, музичне виконавство, професійну музичну освіту не тільки у Львові, але й у всій Галичині. За його зразком в інших містах виникали подібні інституції, які займалися інтенсивною концертною, просвітницькою діяльністю, дбаючи про відповідне естетичне виховання суспільства, постійно крокуючи в авангарді сучасних тенденцій. Товариство об'єднувало не тільки сотні меломанів, amatorів-дилетантів чи просто шанувальників музики, але й видатних музикантів — співаків, інструменталістів, диригентів, композиторів, педагогів, музикознавців, плекало регіональну композиторську творчість, відіграло роль національного об'єднуючого центру (передусім для поляків), даючи своїми діями приклад іншій бездержавній нації — українській. Діяльність ГМТ вплинула на появу багатьох подібних товариств у поліетнічному та мультикультурному середовищі Львова і Галичини.

Якщо вся мистецька діяльність Товариства залежала від кількості та якості його активних членів — виконавців, композиторів, диригентів, викладачів, обдарованих amatorів, представників львівської інтелігенції, — то функціонування всього Товариства як поважної і престижної установи залежало передусім від допомагаючих членів, їх суспільної значимості та авторитету, становища та впливів. Серед допомагаючих членів Товариства, які здійснювали так званий меценат, були представники різних соціальних і національних верств — місцевої аристократії (наприклад, представники таких сімей як Потоцькі (Potoccy), Чарторійські (Czartoryscy), Любомирські (Lubomirscy), Фредро (Fredro), Бадені (Badeni) та ін.), інтелігенції (професори, викладачі, лікарі, юристи, літератори, журналісти, художники та ін.), чиновники різних рівнів, духовенство, буржуазія, купці, землевласники.

Аналіз публікацій. Проблематика суспільного меценатства у музичних, культурно-просвітницьких товариствах, і зокрема у Галицькому музичному товаристві, на жаль, на фоні посиленого інтересу до історії та динаміки музичного життя різних регіонів України, яке ми спостерігаємо в останні десятиліття у сучасному мистецтвознавчому та історично-гуманітарному дискурсі, не отримала належного наукового висвітлення. Побіжно проблему суспільного меценатства у контексті діяльності ГМТ розглядали Р. Горак та Д. Колбін у статті «*Spuścizna Karola Lipińskiego oraz fundacja imienia Karola i Reginy Lipińskiej*» [Колбін, Горак, 2007], Т. Мазепа у монографії «Соціокультурний феномен європейських музичних товариств ХІХ — початку ХХ століття на прикладі Галицького музичного товариства» (Львів, 2017) та в статті «*Testament Karola Lipińskiego a sprawa Konserwatorium Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego we Lwowie*» [Мазепа, 2020].

Метою презентованного дослідження є виявлення ролі меценатів у діяльності та розвитку Галицького музичного товариства, музичної культури у Львові.

Наукова новизна. На основі наявних джерел, документів, які походять з приватного архіву ГМТ Лешека і Тереси Мазеп, преси ХІХ століття проаналізована та систематизована структура Галицького Музичного Товариства, виявлено його активних, діючих, допомагаючих та почесних членів, протекторів, склад дирекцій та наглядових рад. На цій основі висвітлено роль та значення меценатів у діяльності ГМТ. **Методологія дослідження** має комплексний міждисциплінарний характер і базується на поєднанні принципів культурологічного, мистецтвознавчого, історич-

ного, естетичного, архівно-бібліографічного, соціологічного, компаративного досліджень.

Результати дослідження. Галицьке музичне товариство (ГМТ)¹ разом із Консерваторією, як невід'ємною частиною Товариства, протягом понад 100 років свого існування (1838–1939) було одним із найважливіших музичних інституцій у Львові та Галичині. Діяльність ГМТ мала вирішальний вплив на активізацію музичної культури в країні, створення умов для розвитку музичної освіти, зокрема вищої, концертного життя, збагачення культури розваг у місті, розвитку аматорської та професійної музичної творчості. Товариство активно займалось благодійністю, організовуючи щорічні благодійні концерти для бідних, хворих та знедолених. Діяльність ГМТ сприяла появі багатьох подібних організацій та соціальних інститутів у поліетнічному та полікультурному середовищі Львова та Галичини. Товариство залишило безцінні матеріальні пам'ятки, серед яких музична бібліотека та архів з унікальними рукописами та документами, будівля ГМТ, побудована в 1906 році, яка збереглася до наших днів і досі служить у музичних цілях — зараз у ній знаходиться Львівська національна філармонія.

ГМТ, будучи центральним музичним осередком Галичини протягом тривалого часу, згуртувало навколо себе сотні професійних музикантів та меломанів-любителів. Із самого початку Товариство представляло модель відкритої, демократичної інституції, в якій відбувались інтегративні соціальні процеси, важливі для полікультурного середовища Львова та Галичини. Представники різних національних кіл співпрацювали в ГМТ, будучи аніматорами музичного життя Галичини, з великою самовідданістю мистецько, інтелектуально, матеріально та організаційно підтримували ГМТ, оточували його своїм покровительством (меценатством) з метою пропагування та розвитку музичного мистецтва в цьому регіоні.

Серед членів товариства можемо знайти імена багатьох відомих представників польської, української, німецької, вірменської та єврейської музичної культури (композиторів, піаністів, диригентів, професійних музикантів), так і аматорів — чиновників, представників аристократії, представників інтелігенції. Серед відомих музикантів, які діяли в ГМТ, були Йоганн Рукгабер (Johann (Jan) Ruckaber)², Юзеф Башни (Józef Baszny [varia Baschny, Bašny])³, Кароль Мікулі (Karol Mikuli)⁴, Рудольф Шварц (Rudolf Schwarz)⁵, Мечислав та Адам Солтис (Mieczysław⁶ i Adam¹ Sołtys), Станіслав

---

¹ У різні часи відоме як: Die Musikfreunden *varia* Musik-Freunden in Lemberg, Verein der Musikfreunde in Lemberg, Galizischen Musikverein, Galicyjskie Towarzystwo Muzyczne, Das Verein zur Beförderung der Tonkunst in Galizien / Towarzystwo ku wykształceniu muzyki w Galicyi, Polskie Towarzystwo Muzyczne (від 1919 року).

² Йоганн (Ян) Рукгабер (насправді Жан Монтальбо (Jean Montalbeau), 1799–1876) — австрійський піаніст і композитор французького походження, перший артистичний директор ГМТ у 1838–1842 рр.

³ Юзеф Башни (?–1844) — композитор, диригент, флейтист, викладач співу, публіцист, заступник Й. Рукгабера в ГМТ у 1838–1842 рр.

⁴ Кароль Мікулі (1821–1897) — польський віртуоз-піаніст, композитор, диригент і викладач, учень Ф. Шопена, директор ГМТ у 1858–1887 рр. Виховав цілу плеяду відомих музикантів, найбільше — піаністів.

⁵ Рудольф Шварц (1834–1899) — учень К. Мікулі. Педагог, органіст, піаніст і диригент.

⁶ Мечислав Солтис (1863–1929) — студент К. Мікулі у Львові, Ф. Крена та Р. Гіршфельда у Відні, С. Сен-Санса та Е. Жіго в Парижі. Композитор, диригент, органіст і викладач, артистичний директор ГМТ протягом 30 років.

Невядомський (Stanisław Niewiadomski)², Станіслав Цетвінський (Stanisław Cetwiński)³, Валери Висоцький (Walery Wysocki)⁴, Генрик Мельцер-Щавінський (Henryk Melcer-Szczawiński)⁵, Анатоль Вахнянин, Соломія Крушельницька, Олександр Мишуга та багато інших.

Як і у Товаристві друзів музики у Відні (Віденське музичне товариство / Gesellschaft der Musikfreunde / Wiener Musikverein), яке було взірцем для ГМТ, а також в інших подібних європейських товариствах, члени львівського товариства були початково (у Статуті з 1838 року) [Statuten, 1838] поділені на дві основні категорії: **дійсних**, себто активних та **допомагаючих** членів. Від 1851 року виокремлюються ще й інші категорії: **почесні**⁶ (категорія почесних членів фігурує в Статуті з 1851 р.)⁷, **члени-засновники** (Статут з 1880 р.)⁸, **довічні члени** (Статут з 1903 р.)⁹ та **члени-вчителі**¹⁰ (Статут з 1912 р.)¹¹. Від кількості дійсних (активних) членів залежала передусім концертно-виконавська, просвітницька та освітня діяльність Товариства, оскільки вони становили головне мистецько-педагогічне ядро ГМТ. Дійсними членами були виконавці: солісти, оркестранти, хорові виконавці, переважно також педагогічний склад Консерваторії. Від якісних та кількісних показників насамперед **допомагаючих**, які і були найбільш репрезентативним прошарком меценатів товариства, в певних випадках **почесних**, **довічних** та **членів-засновників**, залежало матеріальне благополуччя Товариства (зменшення кількості матеріально допомагаючих членів негативно відбивалося на фінансовому стані), безперобійний організа-

¹ Адам Солтис (1890–1968) — син Мечислава Солтиса. Композитор, диригент, музикознавець і викладач, учень свого батька у Львові та Р. Вольфа, С. Кана та Г. Шумана у Берліні, був останнім художнім керівником Галицького (Польського) музичного товариства і його Консерваторії до 1939 р.

² Станіслав Невядомський (1859–1936) — польський композитор, диригент, музичний критик, педагог.

³ Станіслав Цетвінський (1848–1927) — диригент, співак, співзасновник співочого товариства «Lutnia» у Львові.

⁴ Валери Висоцький (1836–1907) — оперний співак (бас), педагог Консерваторії ГМТ. Створив методику навчання сольного співу, в якій основними завданнями були: досконале володіння емісією голосу, виразна дикція, образне мислення, переконливе втілення сценічного образу.

⁵ Генрик Мельцер-Щавінський (1869–1928) — піаніст, диригент і викладач музики, польський неоромантичний композитор.

⁶ Весь список почесних членів ГМТ опубліковано в 1914 році: Sprawozdanie Wydziału Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego we Lwowie za rok szkolny 1912/1913. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1913. S. 3. *Приватний архів Лешека і Тереси Мазени.*

⁷ Statuten des Vereins zur Beförderung der Tonkunst in Galizien. Welcher von Sr. Apost. Majestä mit a. h. Entschließung vom 14ten August 1838 genehmigt, und in Folge Dekretes des h. Ministeriums des Unterrichts vom 8. November 1851 Z. 11037 reorganisiert wurde / Ustawy Towarzystwa Wykształcenia Muzyki w Galicyi, które przez Jego ces. król. Apostol. Mość najwyższym postanowieniem z 14. Sierpnia 1838 zezwolone, i w skutek dekretu wysokiego ministerstwa nauk z 8. Listopada 1851, L. 11037 zreorganozowane zostało. Lemberg, gedruckt bei P. Piller ind Sohn. 1853. S. 6. *Приватний архів Лешека і Тереси Мазени.*

⁸ Statut Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego uchwalony na Walnem Zgromadzeniu dnia 15 Maja 1880. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1880. S. 5. *Приватний архів Лешека і Тереси Мазени.*

⁹ Statut galicyjskiego Towarzystwa muzycznego we Lwowie uchwalony na Walnem Zgromadzeniu 1903. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1903. S. 8. *Приватний архів Лешека і Тереси Мазени.*

¹⁰ Мались на увазі педагоги Консерваторії ГМТ.

¹¹ Statut Galic. Towarzystwa Muzycznego we Lwowie. Lwów: z drukarni Jakubowskiego i Sp. we Lwowie, 1912. S. 7. *Приватний архів Лешека і Тереси Мазени.*

ційний процес діяльності, відповідне зовнішнє представництво, і навіть його суспільний статус.

Вже в першому, неформальному періоді діяльності ГМТ (1810–1838), яке функціонувало під назвою Товариство друзів музики у Львові¹, передбачався поділ на дві найважливіші категорії членів товариства — **дійсних** та **допомагаючих**² членів. Серед листування (період 1822–1835 рр.) між представником Товариства друзів музики у Львові, цісарсько-королівським губернським радником Міхаелем Заломоном (k. k. Gubernrath Michael Salamon) та президентом придворної поліції у Відні графом Зедльнітцкі (Sedlnitzky), в справі затвердження офіційного статусу товариства знаходяться списки діючих та матеріально допомагаючи членів товариства за 1822³ та 1824 роки⁴. Зокрема, *дійсними* членами неформального Товариства друзів музики у Львові були: доктор Ян фон Мадуровіч (Johann v.[on] Madurowicz, *vel* Jan Madurowicz, відома постать серед пізніших членів вже офіційно затвердженого ГМТ), Валенти фон Мадуровіч (Valent.[y] v.[on] Madurowicz), Людвіг фон Альбертіч (Ludwig v.[on] Alberticz (Albertich) — Gubernia-Canzlist⁵) — губернський канцелярист, музиканти: Матіас Плюхарж (Mathias Plucharz — Musikant), Юзеф Башни (Joseph Baschny — Musikant), Антон Воска (Anton Woska — Musikant), Морітц Гердлічка (Moritz Herdlichka [Hrdlichka]), Йоганн Рукгабер, Йоганн фон Буржніньон (Johan Freiherr⁶ v.[on] Bourgnion); серед *допомагаючих*: граф Ксаверій Холонєвський (Euere Exellenz [...] Graf Xaver Chołoniewski), губернські радники Бароні (Gubernial-Rath v. Baroni)⁷, Віктор фон Бернхард (Viktor v.[on] Bernhard Gubernial-Rath), Клеменс Свобода (Swoboda Clemens Gubernial-Rath), Зигмунд Бреха (Sygment Brecha Gubernial-Canzlist), Христіан Лендес (Christian Lendes) — крайовий адвокат та ін. Як видно з переліку, це були урядовці різних губернських установ, адвокати, вчителі, професори, музиканти, що свідчить про належний суспільний рівень членів товариства. Серед них — у більшості випадків австрійсько-німецькі та чеські прізвища і тільки декілька польських — переважно приїжджих з різних сторін імперії чиновників львівських галицьких установ, представники інтелігенції, музиканти.

Від 1838 року, коли ГМТ було офіційно затверджено, опубліковано перший Статут, структуру членства, апробовану в період неформальної діяльності товариства, закріплено офіційно у Статуті, §2: «Товариство це складається з Протектора та його заступника, а також генерального директора, активних дієвих і допомагаючих членів» [Statuten, 1838, S. 2]. В §8 та §9 чітко визначені вимоги, які ставились членам

¹ Від 10-х років XIX ст. по 1838 рік Товариство називалось: Die Musikfreunden *varia* Musikfreunden in Lemberg, Verein der Musikfreunde in Lemberg.

² Справа про організацію музичного товариства у Львові. ЦДІАУ у Львові (Центральний Державний Історичний Архів України у Львові). Ф. 146, Оп. 4, Спр. 665. Арк. 1–33.

³ Листування з надвірною канцелярією у справі реєстрації музичного товариства у Львові. ЦДІАУ у Львові. Ф. 146. Оп. 1, Зв. 76. Спр. 1442. Арк. 4–9.

⁴ Листування з надвірною канцелярією у справі реєстрації музичного товариства у Львові. ЦДІАУ у Львові. Ф. 146. Оп. 1, Зв. 76. Спр. 1442. Арк. 8–12.

⁵ Канцліст, кантеліст, конципіст, конципієнт: чиновник — початківець, референт певної установи: адвокатської, нотаріальної тощо.

⁶ Freiherr (нім. Вільний пан) — найнижчий і один з найстаріших німецьких аристократичних титулів, який відповідав титулу барона.

⁷ Ймовірно чоловік Йозефіни (Жозефіни) фон Бароні-Кавалькабо (Кастільйоні) (Josephine von Baroni-Cavalcabò (Castiglioni)), відомої львівської аристократки, співачки, музи «львівського Моцарта» — Франца Ксавера, сина В. А. Моцарта.

ГМТ, окреслено їх функції в ГМТ, обговорювалась справа оплати членських внесків¹: «§8. Активні члени повинні (розрядка оригінальна — *Т.М.*): а/ бути пунктуально в означений час на усіх музичних вправах та концертах товариства, визначену для себе партію виконувати з захопленням та згідно з вказівками директора; б/ регулярно скарбникові товариства вносити місячну оплату, якої найменша вартість становить двадцять грайцарів у конвертованій валюті, від чого можуть бути звільнені виділом усі малоімущі <...> Кожен чинний член, [...] має право до [участі у — *Т.М.*] всіх публічних музичних вправах (§7, б) та [участі в — *Т.М.*] публічних концертах [...]. §9. Допмагаючими членами є ці, які на видатки та на користь [товариства — *Т.М.*] внесуть від кожної особи кошти — один раз п'ять золотих ринських у конвертованій валюті, а потім щомісячно по 30 кр. У конвертованій монеті. Для голів родин, які з двома або чотирма особами бажають стати членами, встановлюється перший внесок [в розмірі — *Т.М.*] 4 зол. рин. У конвертованій монеті, для тих, які з п'ятьма та більше особами вступають [у члени товариства — *Т.М.*] — на 3 зол. рин. у конв. вал. від кожної особи, крім цього — без винятку — щомісячно також від кожної особи по двадцять грайцарів у конв. мон.» [Statuten...1838, S.3.]

Фундаментом фінансового та соціального процвітання Товариства членами, які найбільше відповідали за матеріальний та соціальний розвиток ГМТ, від кого значною мірою залежало саме існування товариства, були саме допомагаючі учасники². Зрештою, ні держава, ні міська влада в перші десятиліття не підтримували Товариство, що, в свою чергу, означало, що ГМТ часто стикалося із фінансовими проблемами. Саме допомагаючі члени, крім регулярних членських внесків, жертвували товариству значні суми у формі заповітів та легатів, що разом з іншими пожертвами збільшило статутний капітал цього музичного закладу. Значною мірою на них лежала відповідальність за оплату послуг працівників Товариства (директора, викладачів, спочатку Музичного Інституту (1839), потім Консерваторії ГМТ (1853), бібліотекаря, архівіста, допоміжного персоналу, обслуговування тощо), оренда та утримання приміщень, оплата виконавців, репетицій та концертів, придбання інструментів, нот та їх переписування, навіть декорування та облаштування приміщень Товариства. В тому числі у період 1855–1857 рр. графи Влодзімеж Русоцький (Włodzimierz Rusocki), Леопольд (Leopold) і Юзеф (Józef) Стаженські (Starzeńscy) подарували ГМТ канделябри та «прекрасного павука» (люстру), а архієпископ латинського обряду пожертвував 100 ренських злотих³. Грошові внески (гроші, облігації) як пожертви на ГМТ та її вищий учбовий заклад — Консерваторію систематично надавали князь Єжи (Jerzy) Чарторійський, княгиня Марія (Maria) Чарторійська, граф Каєтан Левицький (Kajetan Lewicki), сім'ї Любомирських, Дзедушицьких (Dzieduszyccy), Сапігів (Sapiehowie) та багато інших. У 1859 році підтримуючі та активні члени Товариства, такі як граф Корнель Голейовський (Kornel Golejowski), чиновник Крайової Дирекції

¹ Питання оплати членських внесків, грошових пожертв на ГМТ чітко регулювались Статутами, а їх розмір з бігом часу змінювався.

² Усі дані про особовий склад керівництва музичним товариством почерпнуті нами із щорічних друкованих звітів, які публікувались від 1855 до 1913 року. У звітах про стан і діяльність Товариства, які друкувалися щорічно, подані прізвиська усіх допомагаючих членів. Окремі звіти знаходяться у збірках деяких бібліотек та архівів, більшість однак зберігається в Приватному архіві Лешека і Тереси Мазеп.

³ Sprawozdanie Dyrekcji Towarzystwa wykształcenia muzyki w Galicyi, co do zarządu od 1. Wrzesnia 1855. do końca Kwietnia 1857, przedłożone ogólnemu zgromadzeniu. Lwów: z drukarni E. Winiarza, 1857. Без пагінації. Умовна сторінка 3. Приватний архів Лешека і Тереси Мазепи.

фінансів, лицар Йозеф Прома фон [Прома] Промінський (Joseph Proma Ritter von [Proma] Promiński), доктор юридичних наук Юзеф Маліновський (Józef Malinowski) та Кароль Мікулі, артистичний директор ГМТ, подарував цінні ноти та підручники бібліотеці ГМТ¹. Часто серед подібних подарунків траплялися цінні першодруки та рукописи [Антонюк, 2007, с. 209–216]. Також траплялося, що члени ГМТ передавали бібліотеці власні нотні колекції — наприклад, композитор Войцех Совінський (Wojciech Sowiński) у 1862 році подарував Товариству усі свої твори. Таких випадків та грошових пожертв були десятки. З метою підтримки діяльності ГМТ та економії грошей на концертні зали Товариства, між іншим Єжи Генрик князь Любомирський (Jerzy Henryk książę Lubomirski), як куратор Інституту Оссолінських, надав безкоштовно приміщення для ГМТ для організації музичних вечорів (концертів камерної музики)². Багато в чому завдяки допомозі та відданості допоміжних членів, їх грошовим жертвам, легатам, переданим Товариству колекціям, у 1906 році було побудовано розкішне приміщення ГМТ з концертним залом³.

В історії ГМТ відомі декілька випадків надзвичайно щедрого індивідуального меценатства допомагаючих членів ГМТ. У 1890 році, після смерті відомого любителя музики, філантропа і мецената, давнього активного члена ГМТ, адвоката Юзефа Маліновського, який належав до керівництва ГМТ, Товариству було надано т.зв. «Легат Малиновський» («Legat Malinowskiego») на суму 20 000 рейнських злотих [Kronika. Kurjer Lwowski, 1890, S. 5]. Це було одна з найбільших пожертв культурній установі в Австро-Угорській імперії. Подібними щедрими дарувальниками були також: відома співачка Марцеліна Семб[р]іх-Коханська (Marcelina Sembrich-Kochańska), яка в 1886 році пожертвувала дохід від концерту в сумі 2000 р. злотих до стипендіального фонду Консерваторії ГМТ, Пробус Самсон Бурчевський (Probus Samson Burczewski), пожертвувавши 15 000 р. злотих у 1880-х роках та Острів Генрик Дердацький (Ostruw Henryk Derdacki), який у 1912 році подарував Товариству 1000 крон. За фінансову підтримку Товариства вони були призначені членами-засновниками. Ще одним яскравим прикладом індивідуального патронату стало пожертвування Кароля Ліпінського (Karol Lipiński), який, не будучи членом Товариства, часто підтримував його, давав концерти в його користь у 1850-х роках. У своєму Заповіті з 1861 року, він здійснив запис який передбачав переказ 1/3 його майна Консерваторії ГМТ. У 1880 році, після отримання Консерваторією ГМТ офіційного статусу, ця частина грошей виплачувалася до 1914 року Фондом Кароля та Регіни Ліпінських (Fundacja Karola i Reginy Lipińskich) як стипендії для талановитих студентів-скрипалів [Mazera, 2020, S. 51–62].

Кількість допомагаючих членів, подібно як і активних, постійно змінювалася. На ці процеси впливало чимало факторів. Зокрема, зміни в керівництві, поява на керівних посадах нової людини чи людей, які не відповідали поглядам місцевої громади (або навпаки — на цю людину покладались великі надії), зміни в національному складі Товариства. Так, у 1854–1856 роках, коли Товариство відно-

---

¹ Sprawozdanie Dyrekcyi galicyjskiego Towarzystwa muzycznego za rok 1859, przedłożone ogólnemu zgromadzeniu dnia 24. czerwca 1860. Lwów: z drukarni E. Winiarza, 1861. Без пагінації. Умовна сторінка 3. *Приватний архів Лешека і Тереси Мазени.*

² Sprawozdanie Dyrekcyi galicyjskiego Towarzystwa muzycznego za rok 1869–1870 to jest od 1. Października 1869 do 30. Września 1870. Lwów: z drukarni E. Winiarza, 1871. s. A. *Приватний архів Лешека і Тереси Мазени.*

³ Тепер приміщення Львівської національної філармонії по вулиці Мирослава Скорика, 7.

вило свою діяльність після тривалої перерви, кількість допоміжних членів різко зростає з 83 до 308 чоловік¹. Найбільшу кількість допоміжних членів (608) ГМТ мало у період 1899–1900 років², коли львів'янина, відомого польського композитора Мечислава Солтиса (Mieczysław Soltys) було обрано артистичним директором ГМТ.

Ким були допоміжні члени, з яких соціальних верств вони походили? Серед цієї категорії членів ГМТ переважали видатні громадяни Галичини, соціальне становище, інтелектуальний та фінансовий потенціал яких становили серйозний капітал для реалізації планів та цілей ГМТ. Це були аристократи, високопоставлені державні чиновники різних національностей, галичани, які виконували державну службу у Львівському самоврядуванні, директори різних управ та банків, поміщики, купці та міщани. Великий відсоток становили також професори Львівського університету, Політехнічного університету, середніх шкіл, юристи, лікарі, музиканти (з яких найчастіше набирали активних членів), художники, письменники, духовенство різних обрядів та чиновників (їх було найбільше) різних львівських установ. Збільшення кількості представників буржуазії, чиновників та інтелігенції серед допоміжних членів ГМТ у другій половині XIX століття було результатом поступової демократизації музичної культури та питання соціального престижу, який поставав завдяки приналежності до відомого і шанованого в суспільстві музичного товариства.

Серед членів, які підтримували ГМТ фінансово та організаційно, аристократія становила значну частину — у різні роки їх частка в загальній кількості допоміжних членів становила від 8 до 25 відсотків. Вони уособлювали найдавніші аристократичні роди не лише Галичини, але й Польщі. Зокрема це були представники відомих князівських родин: Чарторійські, Любомирські, Замойські (Zamojscy), Сапіги. Графські родини представляли Борковські (Borkowscy), Дзедушицькі, Фредро, Ланцкоронські (Lanckorońscy), Мейєр (Meierowie), Стаженські, Тарновські (Tarnowscy), Пінінські (Piniński), Владислав (Władysław) Бадені, Антоніна Баворовська (Antonina Bawogowska), Агенор (Agenor Romuald Onufry) та Адам (Adam) Голуховські (Gołuchowscy), Дельфін (Delfin) та Станіслав (Stanisław) Потоцькі, Каєтан Левицький, Казімеж Красицький (Kazimierz Krasicki), Влодзімеж Русоцький, Клементина Тишкевич (Klementyna Tyszkiewicz). Барони: Альфред Канне (Alfred Kanne), Францішек (Franciszek) і Август (August) Ромашкан (Romaszkanowie), Давід (Dawid) і Август (August) Абрахамовичі (Abrahamowiczowie), Юзеф (Józef), Каєтан (Kajetan), Леон (Leon) Вшелячинські (Wszelaczyńscy), Чайковські (Czajkowscy). Деякі представники аристократії брали активну участь не тільки в правлінні Товариства (Виділі), виконуючи управляючі функції, а й відповідали за ряд інших корисних для Товариства справ — як, для прикладу княгиня Ядвіга (Jadwiga) Сапіга, яка довгі роки (у 1870-ті) була головою жіночого хору ГМТ, а княгиня Марія Чарторійська — її заступницею.

Вищі органи влади ГМТ обирались переважно з кола аристократії та високопоставлених державних чиновників — директорів, президентів, частково Виділ (тобто Правління), а раніше — з 1838 по 1868 рік — Покровителів (Protektor) Товариства та їх заступників. Обрання кандидатів на керівні посади, що були ключо-

¹ Bericht der Direction des Vereins zur Bevörderung der Tonkunst in Galizien an die General-Versammlung, für die Verwaltungsperiode vom 1. September 1855, bis letzten April 1858. Buchdruckerei von E. Winiarz in Lemberg. Без пагінації. Умовна сторінка 4. *Приватний архів Лешека і Тереси Мазени.*

² Sprawozdanie Wydziału Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego za rok 1899–1900 od 1-go Września 1899 do 31-go Sierpnia 1900. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1900. С. 65–70. *Приватний архів Лешека і Тереси Мазени.*

вими у Товаристві, мало забезпечити визнання та допомогу ГМТ на найвищому державному рівні. Ці найвищі соціальні представники «фірмували» Товариство своїми іменами, ставали гарантом його діяльності. Їхня участь часто була своєрідною рекламою установи, підвищувала її престиж, довіру, а також залучала інших членів до участі в діяльності ГМТ. Це мало велике значення для фінансів Товариства, забезпечуючи досить стабільний дохід від членських внесків та інших пожертв, передбачених Статутом.

Протекторів Товариства офіційно призначали на цю посаду в період 1838-1868 років. Принципово Протектором ГМТ до 1868 року завжди був тогочасний губернатор чи намісник Галичини. Зокрема, функцію Протектора ГМТ виконував його королівська величність ерцгерцог Фердинанд Карл Йозеф фон Оестеррайх д'Есте (Erzherzog Ferdinand Karl Joseph von Oesterreich d'Este) королівський принц Угорщини, Чехії і т.ін — найбільш титулований аристократ серед всіх Протекторів ГМТ, який був також покровителем ще однієї установи, а саме Приватного Інституту Глухонімих Пресвятої Трійці у Львові (Privat-Taubstummen-Institut zur allerheiligsten Dreieinigkei in Lemberg). Його заступником був губернський президент, ц. к. дійсний таємний радник «[...] його світлість Франц Кріґ фон Гохфельден» (Franz Freiherr Krieg von Hochfelden) [Schematismus...1840, S. 452; Provinzial Handbuch...1844, S. 470] — який у 1847 році став Протектором (без заступника) [Provinzial Handbuch...1847, S. 504].

З 1868 року, коли Галичині було надано автономію в складі Австро-Угорської монархії, від функції «Протектора» відмовились на користь демократично обраного Президента (Prezes). Спочатку Президентом ставали представники аристократії, але з часом аристократичний блиск цієї посади втратив своє значення, і на цю становище та посаду заступників все частіше демократичним шляхом обирались адвокати, політики, репрезентанти світу науки та культури. Переважно, коли посаду Президента обіймала особа аристократичного походження, то його заступником була особа без аристократичного титулу. Серед найбільш відомих і заслужених для ГМТ варто відзначити таких Президентів, що займали цю посаду від 1868 року: Єжи князь Чарторийський, Єжи Генрик князь Любомирський, його заступник — Вінценти Данек (Wincenty Danek), який також очолював ГМТ як Президент, його заступник Рудольф Шварц (Rudolf Schwarz) — міський громадянин (купець). Серед заступників Президента ГМТ знаходимо навіть представника заможної та відомої у Львові родини фармацевтів, а також власників знаменитого торгового пасажу Міколяшів та аптеки «Під золотою зіркою» («Pod Złotą Gwiazdą») Кароля Міколяша (Karol Henryk Mikolasch). Довгі роки, від 1895 р. Президентом ГМТ був Анджей (Andrzej) князь (książe) Любомирський, який після 1919 року знову очолив Галицьке музичне товариство, що почало функціонувати під назвою Польське музичне товариство.

Інший важливий керівний орган Товариства — Виділ — складався з найвищих посадових осіб Товариства та людей, обраних переважно з групи допомагаючих членів з високим авторитетом не тільки всередині товариства, але і в місцевому середовищі, різного соціального та національного походження. Членами Виділу, які виконували різні керівні функції (наприклад, директори¹) у різні роки, були: бургомістр

---

¹ Існувала посада артистичного директора, який керував концертами та навчальним закладом ГМТ — спочатку Інститутом, а з 1853 р. Консерваторією, і також до 1868 р. посада директора, який займався адміністративними питаннями.

Львова ц.[цісарсько] к. [королівський] губерніяльний радник Львова Карл Гепфлінген-Бергендорф (Karol Gepflingen-Bergendorf), ц.[цісарсько] к. [королівський] віце-президент провінції Йозеф Кальберг (Joseph Kalhberg); директор поліції у Львові, виконавчий директор ГМТ Леопольд Йоганн Непомук лицар фон Захер (Leopold Johann Nepomuk Ritter von Sacher) — батько всесвітньо відомого письменника Леопольда фон Захер-Мазоха (Leopold Ritter von Sacher-Masoch); Юліан Лаврівський, заступник Маршалка Галицького сейму, граф Казімеж Красицький, князь Леон Сапіга, граф Леопольд Стаженський, головний бухгалтер Будівельної дирекції Людвіг фон Альбертїч, генеральний директор Спедиційної служби Людвіг Йоганн Бляг[х]а (Ludwig-Johann Blaha), інженер Будівельної дирекції Морітц Гердлічка, крайові адвокати др. Ян Чайковський та Маурици Махль (Maurycy Machl); директор Львівського кредитно-земельного товариства Константи Мнішек-Тхожницький (Konstanty Mniszek-Tchorznicki), президент Галицької кредитного товариства граф Влодзімеж Русоцький, професор та ректор Львівської політехніки Юліан Захарієвич (Julian Zachariewicz), директор ц. к. Технічної академії (Львівської політехніки) Александр Рейсінгер (Aleksander Reisinger), архієпископ латинського обряду, канонік і хранитель римо-католицького собору Антоні Монастерський (Antoni Monasterski), канонік собору св. Юра, греко-католицький священник Михайло Куземський, греко-католицький священник, композитор Іван Лаврівський, багаторічний артистичний директор ГМТ Товариства, композитор Йоганн Рукгабер, відомий український композитор, член міської ради, посол Галицького сейму та депутат Райхсрату, засновник українського музичного співочого товариства «Боян» Анатоль Вахнянин, чиновник львівської залізниці Ян Расп (Jan Rasp), завдяки матеріальній допомозі якого відомий співак Адам Дідур (Adam Didur) поїхав вчитися в Мілан та багато інших видатних діячів.

За прикладом високопоставлених чиновників до складу допоміжних членів (а це мало неабияке значення для матеріального стану Товариства) «тягнулися» їх підлеглі, які (у переважній більшості) так, як і їх начальники, шефи — разом із членами сімей заповнювали концертні зали підчас вправ, репетицій та «продукцій» чинних членів Товариства.

Висновки та перспективи дослідження. З самого початку своєї організації у 1810-х роках Галицьке Музичне Товариство стало центром, що об'єднав найкращих представників галицького суспільства (які були його активними та допоміжними членами), сприяючи розвитку музичної культури. Саме завдяки допомагаючим членам Товариства, які представляли Товариство перед владою, виділялись значні суми на розвиток Товариства та Консерваторії ГМТ у вигляді матеріальних та грошових пожертв, встановлювались стипендії та записували дарчі. Якщо для аристократів участь у музичних товариствах була престижною, оскільки давала можливість проявити себе як меценатів музичного мистецтва, то для інтелігенції з'являлася нагода продемонструвати себе як всебічно розвинуту особистість та нав'язати контакти з представниками аристократії, що теж було вельми авторитетно. Для купецтва і промисловців участь у Товаристві давали можливість розширити коло знайомств і коло інтелектуально-духовних інтересів. Для всіх учасників музичне товариство ставало місцем креативного самоствердження — а відтак престижу. Участь у Музичному товаристві не тільки розвивала, збагачувала духовно, але й служила свідоцтвом належного рівня культури, виховання й інтересів особи. Організоване на демократичних засадах Товариство, де на рівних спілкувались між собою князі і юристи, вищі чини і професори університетів, лікарі і професійні музиканти, становило ту ідеаль-

ну комунікативну спільноту, яка відповідала новим уявленням про *vir eruditus*, людину освічену, в контексті сучасних вимог.

Саме завдяки допомагаючим членам реалізувалась культурна політика підтримки та сприяння мистецькій діяльності важливого для Галичини центру, яким було ГМТ, збереження його позитивного культуротворчого впливу на суспільство. Завдяки підтримці аристократії, інтелігенції (вчителів вищих та середніх шкіл, лікарів, юристів, митців тощо), урядників (чиновників) різних львівських установ, а також міщанства, купецтва, ГМТ змогло не лише розвинути мистецьку діяльність, розширити інфраструктуру, але й уgruntувати свою репутацію та стати конкурентоспроможним у сфері розповсюдження музичного мистецтва.

В сучасних соціокультурних умовах питання покровительства чи громадянського меценатства мистецтва повстає щораз актуальніше. У цій сфері, спираючись як на історичні зразки, так і сучасні можливості, можна зробити особливо багато і досягнути позитивні суспільно корисні результатів. Адже меценатство сприяє не тільки підтримці мистецької діяльності інституції, але формує позитивні відносини у середовищі, розбудовує соціальний капіталу. Хоча державні установи є провідними донаторами мистецтва, саме приватні установи та підприємці мають великі перспективи здійснити і свій вклад у цю сферу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк І. З історії музичних колекцій бібліотеки Львівської державної музичної академії імені М. В. Лисенка. Вісник Львівського університету. Серія: книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. Львів, 2007. Вип. 2. С. 209–216.
2. Листування з надвірною канцелярією у справі реєстрації музичного товариства у Львові. ЦДІАУ у Львові (Центральний Державний Історичний Архів України у Львові). Ф. 146. Оп. 1, Зв. 76. Спр. 1442. Арк. 2–12.
3. Справа про організацію музичного товариства у Львові. ЦДІАУ у Львові (Центральний Державний Історичний Архів України у Львові). Ф. 146, Оп. 4, Спр. 665. Арк. 1–33.
4. Bericht der Direction des Vereins zur Bevörderung der Tonkunst in Galizien an die General-Versammlung, für die Verwaltungsperiode vom 1. September 1855, bis letzten April 1858. Buchdruckerei von E. Winiarz in Lemberg. Без року видання. Без пагінації. Приватний архів Лешека і Тереси Мазепа.
5. Kołbin D., Horak R. Spuścizna Karola Lipińskiego oraz fundacja imienia Karola i Reginy Lipińskich // Karol Lipiński. Życie, działalność, epoka. Wrocław : Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, 2007. T. 4, S. 330–333.
6. Kronika. Kuryer Lwowski. 1890. 9 лютого, № 40, S. 5.
7. Mazepa T. Testament Karola Lipińskiego a sprawa Konserwatorium Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego we Lwowie. Karol Lipiński: życie, działalność, epoka. T. 7, Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego. Katedra Teorii Muzyki i Historii Śląskiej Kultury Muzycznej; pod redakcją naukową Joanny Subel. Wrocław: Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, 2020. S. 51–62.
8. Provinzial Handbuch der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1844. Lemberg: k. k. galizische Aerial Druckerei. Без дати. 485 s.

9. Provinzial Handbuch der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1847. Lemberg: k. k. galizische Aerarial Druckerei. Без дати. 522 s.

10. Schematismus der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1840. Lemberg: k. k. galizische Aerarial Druckerei. Без дати. 455 s.

11. Sprawozdanie Dyrekcyi galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego za rok 1859, przedłożone ogólnemu zgromadzeniu dnia 24. czerwca 1860. Lwów: z drukarni E. Winiarza, 1861. Без пагінації. Приватний архів Лешека і Тереси Мазепи.

12. Sprawozdanie Dyrekcyi galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego za rok 1869–1870 to jest od 1. Października 1869 do 30. Września 1870. Lwów: z drukarni E. Winiarza, 1871. Без нумеричної пагінації. А–h s. Приватний архів Лешека і Тереси Мазепи.

13. Sprawozdanie Dyrekcyi Towarzystwa Wykształcenia Muzyki w Galicyi, co do zarządu od 1. Wrzesnia 1855. do końca Kwietnia 1857, przedłożone ogólnemu zgromadzeniu. Lwów: z drukarni E. Winiarza, 1857. Без пагінації. Приватний архів Лешека і Тереси Мазепи.

14. Sprawozdanie Wydziału Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego we Lwowie za rok szkolny 1912/1913. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1913. 64 s. Приватний архів Лешека і Тереси Мазепи.

15. Sprawozdanie Wydziału Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego za rok 1899–1900 od 1-go Września 1899 do 31-go Sierpnia 1900. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1900. 72 s. Приватний архів Лешека і Тереси Мазепи.

16. Statut Galic. Towarzystwa Muzycznego we Lwowie. Lwów: z drukarni Jakubowskiego i Sp. we Lwowie, 1912. 26 s. Приватний архів Лешека і Тереси Мазепи.

17. Statut Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego uchwalony na Walnem Zgromadzeniu dnia 15 Maja 1880. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1880. 23 s. Приватний архів Лешека і Тереси Мазепи.

18. Statut galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego we Lwowie uchwalony na Walnem Zgromadzeniu 1903. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1903. 24 s. Приватний архів Лешека і Тереси Мазепи.

19. Statuta Towarzystwa Wykształcenia Muzyki w Galicyi. Przyzwolone najłaskawiej najwyższem postanowieniem Jego c. k. Apostolskiej Mości z dnia 14. czerwca 1857. Dodatek: Skład Towarzystwa w roku 1857. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1857. 3 s. Приватний архів Лешека і Тереси Мазепи.

20. Statuten des Vereins zur Beförderung der Tonkunst in Galizien. Welcher von Sr. Apost. Majestä mit a. h. Entschließung vom 14ten August 1838 genehmigt, und in Folge Dekretes des h. Ministeriums des Unterrichts vom 8. November 1851 Z. 11037 reorganisiert wurde / Ustawy Towarzystwa Wykształcenia Muzyki w Galicyi, które przez Jego ces. król. Apostol. Mość najwyższem postanowieniem z 14. Sierpnia 1838 zezwolone, i w skutek dekretu wysokiego ministerstwa nauk z 8. Listopada 1851, L. 11037 zreorganizowane zostało. Lemberg, gedruckt bei P. Piller und Sohn, 1853. 10 s. Приватний архів Лешека і Тереси Мазепи.

21. Statuten des von S. MAJESTÄT laut Hohen Kanzleidekretes vom 25. August 1838 Z. 21119 /1537, mittelst allerhöflicher Entschliessung vom 14. August 1838, genehmigten Musik-Vereins in Lemberg. Gedruckt bei Peter Piller in Lemberg, 1838 / Ustawy Towarzystwa Muzycznego we Lwowie uchwalonego najwyższem postanowieniem Najjaśniejszego Pana z dnia 24. Sierpnia r. 1838. do Nru 2111/1537 a dekretem wysokiej Nadwornej Kancelaryi z dnia 25. Sierpnia 1838. We Lwowie, drukiem Piotra Pillera, 1838. 8 s.

REFERENCES

1. Antoniuk, I. (2007). Z istorii muzychnykh kolektsii biblioteky Lvivskoi derzhavnoi muzychnoi akademii imeni M. V. Lysenka [From the history of the music collections of the library of the Mykola Lysenko Lviv State Music Academy]. In: *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii: knyhoznavstvo, bibliotekoznavstvo ta informatsiini tekhnolohii* [Bulletin of Lviv University. Series: book studies, library science and information technology]. Issue. 2. Lviv, pp. 209–216 [in Ukrainian].
2. *Lystuvannia z nadvirnoiu kantseliarii u spravi reiestratsii muzychnoho tovarystva u Lvovi* [Correspondence with the county office regarding the registration of a musical society in Lviv]. TsDIAU u Lvovi (Tsentralnyi Derzhavnyi Istorychnyi Arkhiv Ukrainy u Lvovi). F. 146. Op. 1, Rev. 76. Spr. 1442. Ark. 2–12. [in German].
3. *Sprava pro orhanizatsiiu muzychnoho tovarystva u Lvovi* [The case of the organization of a musical society in Lviv]. TsDIAU u Lvovi (Tsentralnyi Derzhavnyi Istorychnyi Arkhiv Ukrainy u Lvovi). F. 146, Op. 4, Spr 665. Ark. 1–33 [in German].
4. *Bericht der Direction des Vereins zur Bevöderung der Tonkunst in Galizien an die General-Versammlung, für die Verwaltungsperiode vom 1. September 1855, bis letzten April 1858*. No year of publication. No pagination. Buchdruckerei von E. Winiarz in Lemberg. *Private archive of Leszek and Teresa Mazepa* [in German].
5. Kołbin D., Horak R. (2007). Spuścizna Karola Lipińskiego oraz fundacja imienia Karola i Reginy Lipińskich [The legacy of Karol Lipiński and the Karol and Regina Lipiński Foundation]. In: *Karol Lipiński. Życie, działalność, epoka* [Karol Lipinski. Life, activity, epoch]. Wrocław : Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu. T. 4, S. 330–333. [in Polish].
6. Kronika. In: *Kuryer Lwowski*. 1890. № 40. 09. February. P. 5 [in Polish].
7. Mazepa, T. (2020). Testament Karola Lipińskiego a sprawa Konserwatorium Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego we Lwowie. In: *Karol Lipiński: życie, działalność, epoka*. Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego. Katedra Teorii Muzyki i Historii Śląskiej Kultury Muzycznej; pod redakcją naukową Joanny Subel. Wrocław: Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu. T. 7, S. 51–62 [in Polish].
8. Provinzial Handbuch der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1844. (No year of publication). Lemberg: k. k. galizische Aerial Druckerei. 485 s. [in German].
9. Provinzial Handbuch der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1847. (No year of publication). Lemberg: k. k. galizische Aerial Druckerei. 52 s. [in German].
10. Schematismus der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1840. (No year of publication). Lemberg: k. k. galizische Aerial Druckerei. 455 s. [in German].
11. Sprawozdanie Dyrekcyi galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego za rok 1859, przedłożone ogólnemu zgromadzeniu dnia 24. czerwca 1860. Lwów: z drukarni E. Winiarza, 1861. No pagination. *Private archive of Leszek and Teresa Mazepa*. [in Polish].
12. Sprawozdanie Dyrekcyi galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego za rok 1869–1870 to jest od 1. Października 1869 do 30. Września 1870. Lwów: z drukarni E. Winiarza, 1871. [No numerical pagination]. A-h s. *Private archive of Leszek and Teresa Mazepa*. [in Polish].
13. Sprawozdanie Dyrekcyi Towarzystwa Wykształcenia Muzyki w Galicyi, co do zarządu od 1. Wrzesnia 1855. do końca Kwietnia 1857, przedłożone ogólnemu zgromadzeniu. Lwów: z drukarni E. Winiarza, 1857. No pagination. *Private archive of Leszek and Teresa Mazepa* [in Polish].
14. Sprawozdanie Wydziału Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego we Lwowie za rok szkolny 1912 / 1913. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1913. 64 s. *Private archive of Leszek and Teresa Mazepa* [in Polish].

15. Sprawozdanie Wydziału Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego za rok 1899–1900 od 1-go Września 1899 do 31-go Sierpnia 1900. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1900. 72 s. *Private archive of Leszek and Teresa Mazepa* [in Polish].

16. Statut Galic. Towarzystwa Muzycznego we Lwowie. Lwów: z drukarni Jakubowskiego i Sp. we Lwowie, 1912. 26 s. *Private archive of Leszek and Teresa Mazepa* [in Polish].

17. Statut Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego uchwalony na Walnem Zgromadzeniu dnia 15 Maja 1880. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1880. 23 s. *Private archive of Leszek and Teresa Mazepa* [in Polish].

18. Statut galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego we Lwowie uchwalony na Walnem Zgromadzeniu 1903. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1903. 24 s. *Private archive of Leszek and Teresa Mazepa* [in Polish].

19. Statuta Towarzystwa Wykształcenia Muzyki w Galicyi. Przyzwolone najłaskawiej najwyższem postanowieniem Jego c. k. Apostolskiej Mości z dnia 14. czerwca 1857. Dodatek: Skład Towarzystwa w roku 1857. Lwów: Nakładem Towarzystwa Muzycznego, 1857. 3 s. *Private archive of Leszek and Teresa Mazepa* [in Polish].

20. Statuten des Vereins zur Beförderung der Tonkunst in Galizien. Welcher von Sr. Apost. Majestä mit a. h. Entschließung vom 14ten August 1838 genehmigt, und in Folge Dekretes des h. Ministeriums des Unterrichts vom 8. November 1851 Z. 11037 reorganisiert wurde / Ustawy Towarzystwa Wykształcenia Muzyki w Galicyi, które przez Jego ces. król. Apostol. Mość najwyższem postanowieniem z 14. Sierpnia 1838 zezwolone, i w skutek dekretu wysokiego ministerstwa nauk z 8. Listopada 1851, L. 11037 zreorganozowane zostało. Lemberg, gedruckt bei P. Piller und Sohn, 1853. 10 s. *Private archive of Leszek and Teresa Mazepa* [in German and Polish].

21. Statuten des von S. MAJESTÄT laut Hohen Kanzleidekretes vom 25. August 1838 Z. 21119 / 1537, mittelst allerhöflicher Entschliessung vom 14. August 1838, genehmigten Musik-Vereins in Lemberg. Gedruckt bei Peter Piller in Lemberg, 1838 / Ustawy Towarzystwa Muzycznego we Lwowie uchwalonego najwyższem postanowieniem Najjaśniejszego Pana z dnia 24. Sierpnia r. 1838. do Nru 2111/1537 a dekretem wysokiej Nadwornej Kancelaryi z dnia 25. Sierpnia 1838. We Lwowie, drukiem Piotra Pillera, 1838. 8 s. [in German and Polish].

TERESA MAZEPA

Mazepa, Teresa — Doctor of Art Criticism, Associate Professor of the Department of Choral and Opera Conducting at the Mykola Lysenko Lviv National Music Academy (Lviv, Ukraine)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5436-6986>

teresa.mazepa@gmail.com

OKSANA PYSMENNA

Pysmenna, Oksana — PhD in Art, Professor of the Department of Music Theory, Head of the Department of Music Theory at the Mykola Lysenko Lviv National Music Academy (Lviv, Ukraine)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0899-8613>

oksanapysmenna@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2023.136.276557>

THE ROLE OF PATRONS IN THE ACTIVITIES OF THE GALICIAN MUSICAL SOCIETY IN LVIV IN 1838–1914

Relevance of the study. The issue of public patronage in musical, cultural, and educational societies, and in particular in the Galician Music Society, unfortunately, has not received proper scientific coverage in the modern art historical and humanitarian discourse. The functioning of various societies as a respectable and prestigious institution depended on the human potential of its active and helpful members.

The purpose of the study. The purpose of the presented study, based on archival sources, documents from the private archive of Leszek and Teresa Mazepa, is to identify the role of patrons in the activities and development of the Galician Music Society.

The research methodology has a complex interdisciplinary nature and is based on the combination of the principles of cultural, art history, historical, aesthetic, archive-bibliographic, sociological, comparative research.

The results and conclusions. Based on archival documents, the article analyzes and systematizes the structure of the Galician Music Society, identifying its active, auxiliary, and honorary members, patrons, and the composition of its directorates and supervisory boards. On this basis, the role and importance of patrons in the activities of the GMS is presented. The democratically organized GMS brought together representatives of different nationalities and animated the musical life of Galicia. The number of full (active) members primarily determined the concert-performance, educational and outreach activities of the Society, as they constituted the main artistic and pedagogical core of the Society. The members who surrounded it with their patronage (patronage) were the auxiliary members. Among them were representatives of various social and national strata: aristocrats, officials of various levels, intellectuals (professors, teachers, doctors, lawyers, writers, artists, etc.), clergy, bourgeoisie, merchants, and landowners. The auxiliary members provided the GMS with material (in the form of material and monetary donations, scholarships, and donations) and organizational support, appropriate external representation, and even its social status. Thanks to the supporting members, the cultural policy of supporting and promoting the artistic activities of the important music center for Galicia, which was the GMS, and preserving its positive cultural impact on society was implemented. Thanks to its supporters, the GMS was able not only to develop its artistic activities and expand its infrastructure, but also to strengthen its reputation and become competitive in the field of music distribution. Thanks to their help and patronage, the GMS has been able to develop its activities, build its reputation and become competitive in the field of music distribution.

Keywords: Galician Musical Society, musical society, musical culture, active members, auxiliary members, patron, civic patron.